

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Onesimo apostolo, S. Pauli discipulo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

CERTAMEN S. APOSTOLI ONESIMI, DISCI
PVLI SANCTI APOSTOLI PAVLI PRINCIPIS

Apostolorum, ex Simeone Metaphraste.

FEBRVA. 16.
Sic enim ha-
bent Mar-
tyrologia,
Romanū,
Beda, V su-
ardi & c.
Ephē. 6.

Acertatur seruire quoque genus, agnitum propter pietatem, quando fide contritis diaboli stimulis, malum seruum, qui a domino defecit, falsa circumdatum potentia arguerit. Qui enim liberalibus moribus seruitutis tristitiam submiserit, inuenitur dominus exitiosi demonis, qui tyrannis delectatur, conuenienter ei, quod dicit diuinus Apostolus, succinctus lumbos in veritate, & indutus lorica iustitiæ. Tale quidem enim Romæ factum est, quæ creditur esse prima & maxima omnium ciuitatum, quæ sunt in orbe terrarum: cum satanas quidem amplio rem suam rabiem in seruos Dei extendisset, Seruator autem noster Iesus Christus germanis suis famulis latenter suas explicasset gratias. Multiplices enim demonum machinationes, variè celestibus consumebat auxilijs, & mentem eorum, qui ad ipsum accedebant, faciebat robustiorem infania minantium: nunc quidem par spiritali, gratiæ Apostolicæ coronis, in quas non cadit interitus, redimens aduersus cultum simulacrorum: nunc autem efficiens, vt principes Romani Senatûs à delicijs discederent & diuitijs, propter meliorum desiderium.

Onesimus
filius Ro-
mæ ad tri-
bunal.

Colof. 4.

Onesimus,
Pauli & fi-
lius & fra-
ter.

Sed cum oporteret genus quoque seruire superare tyrannidem exitialium demonum, ne aduersus seruum bonum videretur conseruus se extollere, in altum elata superbia, ducitur beatus Onesimus ad tribunal Romæ, Tertullo tunc Præfecti vrbis obtinente potestatem: qui communem quidem quandam induerat potestatem aduersus Christianorum genus, iussis tyranni ad pios persequendos excitatus: duplicatum verò suum odium in hunc virum iustum aperuit, quæ laude ei danda erant, trahens ad vituperationem. Quoniam enim diuinis & pudicis doctrinis vxorem eius, qui videbatur ei frater, docuerat continentiam, & veræ & viuificæ in Deum fidei memoriam eius animo impresserat, sanctum quidem vocabat præstigiatorē: adulterum autem eum, qui decreta temperantiæ moderato animo prædicabat. Hic est enim Onesimus, qui Apostolicis decoratur testimonijs. Hic est, qui theologicæ & veræ Pauli linguæ persuasit, vt literis pro eo intercederet apud Philemonem dominum suum. Hic est, qui seruilis necessitatis tristem humilitatem, pijs moribus & bonis actionibus ad mentem excitauit liberam. Hic est, qui inutilem quotidianam vitæ decepit deceptionem, & suis in Apostolos ministerijs, ad pietatis altitudinem totum seipsum extendit: quomodo eos, qui legunt, docent literæ ad Philemonem, quæ apertè sic habent: Rogo te pro meo filio, quem ego genui in vinculis meis, Onesimum aliquando tibi inutilem, nunc autem tibi & mihi utilem, quem misisti. Tu autem eum, hoc est, mea viscera, accipe: quem ego volebam apud me retinere, vt pro te mihi seruiret in vinculis Euangelij. Sine tua autem sententia nihil volui facere, ne tuum bonum esset veluti ex necessitate, sed voluntarium. Fortasse enim propter eam à te separatus est ad tempus, vt cum reciperes æternum: non amplius vt seruum, sed supra seruum, fratrem dilectum, maxime mihi. Quanto autem magis tibi in carne & in Domino? & quæ deinceps sequuntur.

Atque sufficerent hæc quidem, quæ per tot laudes procedunt, ad aperiendum thesaurum bonorum, quæ aderant Onesimo. Non sunt enim adulatoris, nec falsa alicuius testimonia, sed Præconis veritatis, qui functus est munere Apostolico. Eodem ergo vocat & filium & fratrem: filij quidem appellatione, sui in eum amoris ostendens magnitudinem: per fraternitatem autem, æqualem ei conseruans honorem in Deum fidutiæ. Qui præsentia enim sua leuauit vincula, & tristitiam exhilarauit consuetudine, & corporalibus ministerijs Apostolici corporis alleuauit labores, quomodo non viatico pietatis onustus erat, peruenturus ad talem finem doni, in quod non cadit interitus? Atque hunc quidem, qui sic animam in Dei pietate præclare exercuit, ieiunio autem & orationi corpus assuefecit, vt in stadio pietatis incorruptionis corona aduersus malignum apertè redimiretur, tunc adductum ad tribunal Tertulli cum Romulo adiutore & Papia spiritali commilitone, interrogauit Tertullus, dicens: Quis es? Respondit Onesimus: Christianus. Dixit

Dixit autem Præfatus: Cuius conditionis? Respondit: Olim quidem famulus, vt est consentaneum, hominis: nunc verò gratus seruus boni Domini & Seruatoris nostri Iesu Christi. Dixit Præfatus: Et quænam est occasio tuæ tam facilis in alienum dominium translationis? Dixit Onesimus: Cognitiq; veritatis & odium cultûs simulacrum. Dixit Præfatus: Quanto precio fuisti translatus in tam nouum dominium? Dixit Onesimus: Dei filius Iesus Christus, precio suo sanguine empto meo interitu, me transtulit ad incorruptionem, quemadmodum scriptum est: Scientes, quòd non corruptibilibus auro aut argento redempti estis à vana vestra conuersatione, tradita à patribus: sed precio suo sanguine, tanquam agni immaculati Christi.

Onesimus
sistitur Pre
fecto, & illi
preclare re
spondet.

1. Pet. 1.

Dixit Præfatus: Quamnam hanc vanam conuersationem vestræ annuncient scripturæ, ostende rebus ipsis accommodans. Dixit Onesimus: Adulterium, quod propter paucas cupiditates ad infinitum supplicium alit suos operarios. Auaritiam, quæ propter nullum bonum armatur in proximum. Præstigijs, quæ cohabitant cum demonibus & sunt inuentrices spectrorum, & sunt radices vniuscuiusque insidiarum. Arrogantiam, quæ per nouam mentis agitationem, in immensum elata est factum aduersus potentiores. Inuidiam, quæ Cain cum multis alijs docuit esse fratricidam, & in ijs, qui ipsam possident, perniciosas seminavit cogitationes. Maledicentiam, linguam effrenatam, quæ tanquam nubem quandam, in omnes extendit irrisionem. Simulationem, veritatis inimicam & amicam diaboli, & quod est hebes ad amicitiam, & velo pretenso est absconditum, pusillanimi vitium, inferens errantem mentis conceptionem: per quod Euam quoque, vt arbitror, supplantauit malignus. Iram, maledicti inuentricem, malarum autem plagarum effectricem, & vulnerum procreatricem, & matrem cædis. Ebrietatem, quæ cohabitatur cum intemperantia, & est foror voluptatis, & inuentrix turpis sermonis, aliena à bona cogitatione: quæ est indecora & habitu & oratione, & dissoluit decorem eorum, quæ sunt secundum naturam.

Vana con
uersatio
quid sit, ex
plicatur.

Gen. 4.

Gene. 3.

Post hæc autem omnia, quæ materialis & mundanæ constitutionis est cisterna, & eorum, quæ dicta sunt, mater, idololatriam: quæ quidem est fundamentum fornicationis, magistra veræ Dei ignorantis, inuentrix egestatis, rationis animæ occasio, architectrix suavis deliciarum titillationis, aliena ab honestate: quæ cum Domino pugnat vniuersorum, & aggreditur excindere terminos veri Dei cultûs: quæ est dux mortis & ministra draconis, esca malorum, virtuti contraria, fugiens incorruptionem, & prædicans interitum, & circa terram & tartarum proponens spem ijs, qui ad ipsam intuentur, amica sanguinis, duxque & princeps inuidiæ: quæ Dei ignorantie illaqueat eos, qui sunt simplices moribus: quæ tenebrarum quidem & vmbra est germana conciliatrix, à lucida autem gratia est aliena: quæ laqueis inhonestæ actionis constringit eos, qui ipsi seruiunt: quæ est argumentum turpis & blasphemii sermonis, quæ ad vanam exercet gloriam eos, qui sunt ei dediti: quæ est operatrix saltationis, cupiditatis carnalis conciliatrix: quæ canos senis probro afficit & ignominia, ad indecoram tibiam iubens saltare eum, qui est consistentis ætatis: quæ honestatem excindit virginitatis, per indecoram capillorum solutionem: quæ eas facit scænicas, quæ domi sunt honestæ, pudori dedicatæ: quæ ferro & ense suos dies festos commiscuit: quæ animalium immunditijs & sanguinis effusionibus annunciat sordes suæ impuditiæ: quæ eas, quæ honestè celantur, partes corporis, turpiter publicat in media ciuitate: quæ viri aperit pudenda, & quæ non fas est, indicat mulieribus: quæ masculi excindit naturam, ad cultum effœminati dæmonis: quæ sua effecit mysteria ex cædibus & adulterio & puerorum amoribus: quæ instar cymbæ in maximis fluctibus varijs modis agit mentes hominum: nunc quidem venenatos serpentes gustare suos mystas adhortans: nunc autem docens ea, quæ diuelluntur, coli ab ijs, qui diuellunt: quæ alijs piscem renunciat: quæ alios adhortatur, vt aliorum deos comedant: quæ bouem sacrificat, & bouibus offert holocausta: quæ oui ouem sacrificat: & eundem efficit & deum & bestiam: quæ homini mactat hominem, & eadem facit pro sanitate: quæ inanimis animata offert ad sacrificium, & sculpto lapidi mactat hominem, qui factus est ad Dei imaginem: quæ fordida animalia & malas escas rationis expertibus fraudibus in deos retulit: quæ est turpia efficiens dedecus, & muscam ex verme habet principium sui ortûs. Quid enim opus est dicere, quòd vel cepe diuinum honorem tribuit idololatria, ab animalibus ad materiam inanimam variè transiens deceptionibus, vt summa cæcitate ho-

Idololatria
quot malo
rum causa
sit & conse
ciliatrix.

Gen. 1.

minum ignorantiam deducat ad inferos? Ità etiam fecit lapidem vt Deum honorari, & lignum, partim quidem colere iussit profanis legibus: partim autem edixit, vt in ara vreretur ad manifestam probationem impiæ mentis eorum, qui ipsi parent.

Cùm hanc ergò, per tot absurda procedentem, impiam idololatriam effugissem, & eius malitiæ satellites forti animo conculcasssem, veluti ex maris tempestate perueni ad portum pietatis, ancoris cymbam substantiæ mei corporis in tuto & stabili loco faciens quiescere, nempe vita nulli culpæ affini, fide in Deum, & charitate in proximum. In his enim vtrisque, simul coniunctis, credimus contineri vniuersam mentem doctrinæ cælestis. Quamobrem te quoque, adhortor, ô Tertulle, amoris in fratres legem volens extendere, dimittas quidem has omnes, quæ sunt ad tempus, visionis suauitates, & instar somnij sensum citò prætereunt: celeri autem mente decæterò accedens ad vniuersorum inspectorem & opificem Deum, & errorem quidem soluas: fide verò fias saluus, & vt scriptum est, venias ad agnitionem veritatis. Nô enim deletatur Deus morte eius qui offendit: sed pœnitentia eorum, qui accedunt, abstergit præcedentia scelera. Dixit Præfectus: Videris non solum metu tormentorum repressus, nolle venire ad sacrificandum, sed etiam nos ad tuam trahere deceptionem. Dixit Onesimus: Neque tua probabilis oratio, ô aliene à veritate, etiam si secum adferat persuasionem, neque tua tantum possunt tormenta, etiam si ea efficias terribilia, vt in spe futurorum bonorum non perseuerem per ea, quæ à te mihi offeruntur. His & quæ sunt huiusmodi, hactenus agitatis, Præfectus quidem beatum Onesimum cum ijs, qui cum ipso erant, tenebrosâ iubet tradi custodiæ & afflictionibus, quæ producunt dolorem tormentorum, vt singulorum probrorum ac pœnarum illatio, ad impietatem traduceret eius fidem. Ille autem iustus, vt qui iam esset amplexus delicias, quæ sunt in paradiso, magis latabatur ijs, quæ in ipsum facta fuerant, non secus ac aurum, quod per ignem & vitionem efficitur magis probatum ad sui purgationem.

Cùm ergò afflictio in carcere producta fuisset ad totos decem & octo dies, extrinsecus quidem affluens populus, magis corroborabat beatum ad veram in Deum fidem: Tertullus autem studens quod fiebat reprimere, sub prætextu clementiæ, eos expellit è ciuitate. Onesimus verò cum Apitione, strenuo in vero Dei cultu commilitone, cùm peruenisset Puteolos, non cessabat viuificam prædicare gratiam ijs, qui accedebant. Cùm complures ergò hoc modo venissent ad agnitionem veritatis, ægrè fert quidem Tertullus id, quod factum fuerat, & ad immensam iræ speciem, vt est verisimile, armatur à demone. Huius autem satellites, quorum manibus impia fuerat cura commissa, sanctorum manus lignis affixerunt, in dorso eos torquentes, & in hoc habitu Præfecto, cædem spiranti, sanctos ad tribunal adduxerunt. Tertullus autem venenatis diaboli furoribus agitato, rursus interrogauit, toruo adpectu se putans territum beatum Onesimum: Quid te mouit, inquit, ô ferro & igne digne, vt meâ clementiam in immensam tibi reconderes fidutiam, & malû malo, vt videtur, addens, deinceps ad inexorabile in te intenderes supplicium? Dixit Onesimus: At ego existimabam te decæterò effectum amatorem meliorum, mihi quoque concessisse potestatem, vt docerem, vt per omnes absq; vllò impedimento currens gratia, nullum eorum, qui crediderant, redderet expertem doni Dei. Hæc lepida verba, tanquam dicta per ludibrium, accipiens Tertullus, iussit beati corpus vehementer extendi à quatuor, & virgis cædi per ignominiam strenuum athletam pietatis.

Cùm longum autem tempus, dum hæc fierent, prætercurreret, & ligna quidem sanguinem & carnem corporis simul attraherent, pia autem illa anima magis corroboraretur ex desiderio bonorum, quæ expectantur in cælis, minabatur Tertullus se corpus eius esse membratim dissecturû, nisi vellet sacrificare. Ille autem vir fortis, & propter pietatem planè inexpugnabilis, cùm suam mentem tanquam murum aliquem validum opposuisset tormentis, erat immutabili sententia, ne omninò quidem propter minas suam inclinans fidutiam & loquendi libertatem. Postremò ergò, cùm totum corpus disruptum esset tormentis, & vidisset Tertullus eum iacentem supinum, iubet eius tibias & femora confringi: & sic coronam incorruptionis consummatus beatus Onesimus à Deo accipit ad bonorum remunerationem 15. Calendas Martias.

Quædam autem mulier, quæ erat ex genere Imperatoris, cùm thecam construxisset ex argento, in ea imposuit reliquias martyris, ex sua in sanctum memoria, æternorum

Summa totius scripturæ diuinæ.

1. Tim. 2.

Onesimus in carcerem conijcitur.

Multos conuertit ad Christum.

Cæditur virgis atrocissimè.

Corpus eius in theca argentea reponitur.

rum bonorum sibi mercedem comparans: Quam detur nobis omnibus consequi, gratia & clementia Domini nostri Iesu Christi, cum quo patri cum sancto spiritu gloria, potentia & honor, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

MARTYRIUM S. IULIANAE VIRGINIS ET
MARTYRIS, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

TIAM civitatum pulcherrima, Nicomedia, inquam, cum, ^{16. FEBRVA.} qui impiè imperavit, Maximianus lubenter in ea degeret, erat dedita cultui idolorum. Ex ea ergò vir quidam ducens originem, nomine Eleusius, qui erat vnus ex senatu, & amicus quidem Imperatori, amicus autem dæmonibus, despondet puellam specie formosam, genere claram, moribus probam & laudabilem, temperantiam sibi maximè vendicantem, & scientem eam esse suum ornamentum, & quod est omnium maximum & perfectissimum. in Christum magnam pietatem possidentem, etsi ex parentibus ad hoc non bonam haberet occasionem. Nam ei quidem erat pater, æque & amicus gentilibus, & Christianis inimicus inexpugnabilis. Mater verò erat in confinio vtriusq;, nempe & gentilium erroris simul & pietatis, & neutri tribuens plus, quàm alteri. Sed non sic honestissima Iuliana, (hoc enim erat nomen puellæ) sed videns cælum, terram, aërem, mare, ignem, quærebat eum, qui ea est fabricatus, & per ipsa, quisnam esset, valdè prudenter didicit, sapientem Paulū habens magistrum. Inuisibilia enim eius, inquit, à creatura mundi operibus intellecta conspiciuntur. Propterea ergò dicebat: Vnus est Deus verus, & eum oportet adorare. Alios autem nunquam deos dixerit Iuliana, neq; cultum & honorem eis tanquam dijs tribuerit. Hæc dicebat, & verbis conuenientia efficiebat opera. Atq; ab alijs quidem curis abstinebat: His verò tribus suam vitam dispertiebat, orationi, & templis Dei, & lectioni sacrarum scripturarum: & sic totum transiegit tempus, quod fuit inter sponsalia.

Iulianæ virginis præclaræ doctores.

Rom. i.

Cùm autem Eleusius vrgeret & properaret ad nuptias, hæc sapiens, & quæ acrem illum amatorem potens erat depellere, ad eum mittens, Noli, inquit, te parare ad nuptias, sciens fore, vt me non sis aliter ducturus, nisi prius Præfecti munus acceperis ab Imperatore. Hæc dicens, apertè ostendebat se talem habere scopum, vt si ille quidem non pareret, aut fortè etiam non posset, hæc non imbecilla ei esset occasio ad repellendas Eleusij nuptias. Sin autem eum ad hoc haberet morem gerentem, & qui id assequi posset, secundò aliquid ei imperaret, cui si paruisset & id fecisset, & illam in seipsum erat lucraturus. Sin verò non paruisset & hæsitasset, & se primùm, deindè eius quoque perderet nuptias. Quòd autem talis esset eius scopus, mox ostendet oratio. Nam ille quidem, quoniam captus erat summo eius amore, cùm omnem mouisset lapidem, & plurimam pecunia emisisset magistratum, mittit ad puellam, significans & se ei sponsum euasisse clariorem, & iam postulans nuptias. Illa verò (necessariò enim aperit, quòd animò agitabat) Dicite, ait ijs, qui missi fuerant ab Eleusio: Hæc quidem rectè se habent: tu autem nisi meum Deum adoraueris, & quem ego colo Dominum, tu quoq; tuum esse fueris confessus, quare aliam, quæ tecum habitet. Hoc enim est vel solum Iulianæ fundamentum, & qui non eadem, quæ ego, opinatur, vadat ad aliam. Atque illi quidem renunciarunt: ille verò fuit ira commotus, & cùm patrem eius accersiuisset, omnia narrauit, & verbis quoque adiunxit minas.

Cùm autem hæc ille audisset, qui erat ipse quoque deditus gentilium falsæ religioni, non minori, quàm ipse, furore percitus, & rem resciuisset non solum præter spem, sed etiam præter opinionem, dolore quidem afficitur vt pater, irascitur verò propter nouam religionem: & statim cùm domum venisset, primùm quidem nihil asperum nec acerbum dicit virgini, dubitans nè sic magis eam incitaret ad constantiam: sed iucundè potiùs & paternè, Dic mihi, inquit, filia charissima, & grata lux meorum oculorum, quanam de causa egrè fers nuptias, & repellis Præfectum? Illa verò, veluti in auribus quodam percussa stimulo: Desine, inquit, pater, iuro enim meam spem, Dominum meum Christum, si non prius fuerit meæ opinionis, neq; erit mearum nuptiarum particeps.

Pater Iulianæ idololatra, valdè ei successerit ob religionem.

Quid